

SMART LANDSBYGD

EN PROGRAMTIDNING FÖR KURSER INOM SKÅNSK LANDSBYGD | NR 2 2026

TRÄDJORDBRUK

Trädjordbrukets många fördelar

FRAMTIDSSPANING

Morgondagens utsäde

40
kurser och rådgivningar

ÖKAD KONKURRENSFÖRDEL

Gårds-butikernas nya läge

Doft av innovation

Smart Landsbygd har träffat Thomas Wilding där småskaligt är storslaget. Ett fossilfritt jordbruk med cirkulära lösningar.

OÖNSKADE ARTER. FEM INVASIVA ARTER ATT HÅLLA EFTER

INNEHÅLL NR 2 2026

12

Lönsam gårdsförsäljning av alkohol?

Är gårdsförsäljning en god idé för den som vill öka sin besöksnäring och försäljning? Smart Landsbygd har träffat Anders Kjellberg, Fulltofta Gårdsbryggeri, och Victor Dahl, Kullabergs Vingård, för att ta del av deras erfarenheter.

22

Invasiva arter

Odlingssäsongen är igång – men med den även invasiva arter. Lär dig känna igen dem och agera i tid för att skydda din gård och naturen.

04

Trädjordbruk - hur börjar man och är det värt det?

Möt tre experter som pratar om trädjordbruk – att integrera träd och buskar med andra grödor/djurproduktion för större skörd och ökad mångfald och motståndskraft.

***14 sidor** med kurser, rådgivningar, studiebesök och mycket mer.*

26

10

Bättre utsäde är en samhällsfråga

Det är en fråga om beredskap för hela den inemska livsmedelsproduktionen, säger Per Modig som driver ”Lantbrukardrivet arbete för bättre utsäde till ekologisk odling i Sverige”.

16

Tröskarehus AB är så mycket mer än en kryddodling

Digitaliseringsproffset Thomas Wilding omsätter sina kunskap till ett resurseffektivt lanbruk.

Länsstyrelsen Skåne

Medfinansieras av Europeiska unionen

SMART LANDSBYGD är ett kursmagasin från Länsstyrelsen Skåne. Det ges ut tre gånger per år och delas ut gratis till alla lantbrukshushåll i Skåne samt till alla företagare på landsbygden. Aktiviteten är medfinansierad EU via Länsstyrelsen i Skåne.
Ansvarig utgivare: Åsa Lindberg **Layout:** Mats Runvall
Redaktör: Kristina Larsson, 010-224 14 53, kristina.a.larsson@lansstyrelsen.se
Upplaga: 11 600 ex Tryck: Scandinavian Print Group Sweden AB

PREMIÄR FÖR VÅRT VÅRNUMMER!

Nej du ser inte i syne. Smart landsbygd lanserar från och med nu även ett vårnummer. Och anledningen till detta extranummer är att vi har så mycket att erbjuda i kompetensväg!

Även det svenska lantbruket är också i ständig förändring. Nya krav, en orolig omvärld och ett förändrat klimat ställer frågor som saknar enkla svar. Samtidigt växer nya möjligheter fram – ofta i mötet mellan beprövad kunskap och nya sätt att tänka.

I detta nummer möter vi just den bredden. Från trädjordbrukets uråldriga idéer, där produktion och biologisk mångfald går hand i hand, till dagens arbete med att restaurera natur och stärka ekosystem. Här får lantbrukaren en allt tydligare roll – inte bara som producent, utan också som förvaltare av landskapet.

Samtidigt har frågan om beredskap och självförsörjning fått förnyad aktualitet. Behovet av robusta odlingssystem och sorter som klarar sig med mindre externa insatser är inte längre en framtidsfråga, utan något som angår oss här och nu.

Men det som särskilt återkommer i flera av artiklarna är kraften i samarbete och smart resursanvändning. När teknik, kretsloppstänkande och olika verksamheter kopplas samman uppstår nya möjligheter – där rest kan bli resurs och där hållbarhet och lönsamhet går hand i hand.

Nya regelverk, som möjligheten till gårdsförsäljning, visar också hur företagandet på landsbygden fortsätter att utvecklas. För den som vill och vågar finns fler vägar att stå på.

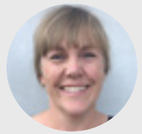
Sammantaget tecknar detta nummer en bild av ett lantbruk som står stadigt i förändring. Där många små steg, nya idéer och samarbeten tillsammans bygger ett mer robust och konkurrenskraftigt lantbruk för framtiden.

Trevlig läsning!

Helen, Kristina, Mia och Maritha

MEDARBETARE I SMART LANDSBYGD NR 2 2026

ULRIKA PETERSÉN
SKRIBENT
Ulrika är frilansjournalist.

NILS BERGENDAL
FOTO
Nils är frilansfotograf.

MATS RUNVALL
LAYOUT
Mats är kommunikatör på Länsstyrelsen Skåne.

KRISTINA LARSSON
REDAKTÖR
Kristina är kommunikatör på Länsstyrelsen Skåne.

Uråldrig odlingsform med nya möjligheter

Nyfiken på trädjordbruk? Du är inte ensam! Intresset för att integrera träd och buskar med andra grödor och/eller djurproduktion ökar stadigt i Sverige och fördelar som diversifiering, större skördar, biologisk mångfald och motståndskraft mot till exempel torka och skyfall nämns som anledningar till att satsa. Läs vad tre experter säger om trädjordbruk, vilka för- och nackdelar som finns och vad man bör tänka på innan man kör igång.

TEXT: Ulrika Petersén **FOTO:** Mostphotos

Trädjordbruk är ingen ny företeelse, att samodla vedartade växter med annuella grödor och djurhållning har gjorts i årtusenden, säger **Sara Furenhed**, trädgårdsrådgivare inom ekologisk produktion på Jordbruksverket och författare till skriften Trädjordbruk i Sverige. Nytt är att fördelarna med trädjordbruk återigen lyfts fram och att moderna versioner av trädjordbruk i större skala, till exempel alléodling på fält, tagit fart.

– Även det svenska ordet ”trädjordbruk” är ganska nytt, tidigare användes mest den engelska termen ”agroforestry”, säger **Rune Stenholm Jakobsen**, naturvårdsrådgivare som bland annat håller i kurser och ERFA-grupper om trädjordbruk. Nu används båda termerna, vilket kan vara bra att känna till för den som söker information.

Mångfald skapar mervärden

Moderna monokulturer med storskalig odling av en enda art har, ur ett historiskt perspektiv, bara praktiserats under en mycket kort period. På många håll i världen är trädjordbruk fortfarande vanliga, inte minst i tropiska klimat. Även i länderna kring Medelhavet är det vanligt att använda träd för att skugga annuella grödor och betande djur.

– Träd sänker temperaturen och hindrar marken från att torka ut, säger Sara. Dessutom minskar trädjordbruk risken för erosi-

Trädjordbruk ger många ekosystemtjänster som gynnar såväl samhället i stort som den egna skörden.

Sara Furenhed, Rune Stenholm Jakobsen och Håkan Wendel. Foto: Privat

on, resiliensen mot extremväder ökar, liksom kolinlagring och biologisk mångfald. Vilket i sin tur kan bidra till större skördar.

– Exakt! instämmer Rune. Trädjordbruk ger många ekosystemtjänster som gynnar såväl samhället i stort som den egna skörden. Men, och det är viktigt att vara medveten om, även om trädjordbruk kan bidra till ökade skördar, så är vägen fram till ett fungerande trädjordbruk inte alltid problemfri. Det är många delar som behöver samverka för att slutresultatet ska bli bra.

En som valt att satsa på trädjordbruk är **Håkan Wendel**, lantbrukare utanför Sjöbo, som planterat närmare fem hektar hasselnöt och valnöt. Han håller med om att det gäller att tänka till före – bland annat måste marken vara fri från ogräs innan planteringen sker, och viltstängsling, bevattning och dränering behöver vara på plats.

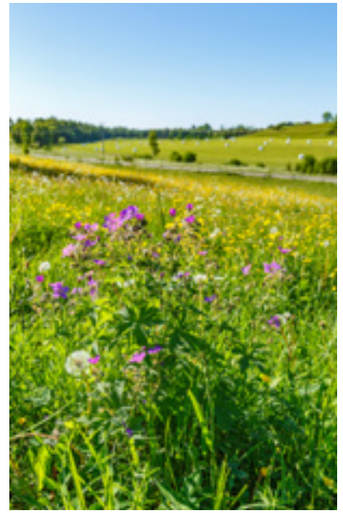
– Själv har jag fått jobba jättemycket med vindskydd eftersom min mark ligger i oskyddat läge, säger Håkan. Samtidigt innebär läget att jag förskonats från ekorrar som tar nötterna. Jag har också, än så länge i varje fall, sluppit nötvivel som annars kan vara ett stort bekymmer i hasselnötsodlingar.

Håkan påtalar också vikten av att tänka långsiktigt när man etablerar ett trädjordbruk. De flesta träd kräver flera år innan de ger skörd.

– Valnötsträden som jag har jag planterat behöver minst 10-12 år, säger Håkan. Hasselnötter är snabbare, där har jag redan skördat en liten mängd. Och det är verkligen inga problem att sälja nötterna – tvärtom. Efterfrågan är stor, betydligt större än produktionen.

Håll koll på stödet

I begreppet trädjordbruk inkluderas flera olika odlingssystem. Några exempel är skogsträdgård med en mångfald av ätliga växter i olika höjdnivåer, lähäckar som skyddar annan gröda och ger mat och boplats åt pollinerare och nyttoinsekter, kantzonsodling mellan åker och exempelvis vattendrag eller skog, alléodling där annuella eller perenna växter, till exempel spannmål eller vall, odlas mellan

I begreppet trädjordbruk inkluderas flera olika odlingssystem.

rader av träd eller buskar, och skogsodling med odling i redan befintlig, uppvuxen skog. Vissa system passar bäst i mindre format, andra går att skala upp rejält.

Värt att tänka på är att inte allt trädjordbruk berättigar till stöd.

– Sedan 2024 går det att få gårdsstöd för trädjordbruk om odlingen uppfyller vissa villkor, berättar Sara. Bland annat ska träden vara planterade på jordbruksmark i samodling med lantbruksgrödor eller grönsaker och minst hälften av ytan ska gå att jordbearbeta med gängse jordbruksmetoder. Vidare ska träden producera livsmedel, virke, foder eller andra ekosystemtjänster. Buskar berättigar inte till gårdsstöd.

Om odlingen är ekologisk kan det istället vara värt att söka ersättning för ekologisk produktion för frukt-, bär- och nötodling. Då är även buskar tillåtna!

Rune tipsar också om att tänka lite utanför boxen, både vad gäller arter och skörd.

– I Skåne finns alla möjligheter att odla udda sorter, säger Rune. Som aprikos, nektarin, mandel, äkta kastanj, havtorn, blåbärstry, bärhäggmispel ... Man ska heller inte glömma att det kan finnas fler delar av en växt än bären som går att skörda. Till exempel kan man odla svarta vinbär för bladens skull. Ett annat råd är att inte satsa stort direkt, testa först i mindre skala så du lär dig vilka problem som uppstår och vilka sorter som trivs. Annars kan det bli en dyrköpt erfarenhet! Planera, skaffa kunskap och investera den tid som krävs för att bygga en bra grund, då finns det goda möjligheter att lyckas med ditt trädjordbruk.

Lär dig mer

Att läsa Sara Furenheds skrift är en bra början om du är intresserad av trädjordbruk. Du hittar den som pdf på Jordbruksverkets webbplats. Sök ” Trädjordbruk i Sverige”.

Kolla även in Länsstyrelsen Skånes kurser och rådgivningar om trädjordbruk, som finns längst bak i tidningen. Du kan också kontakta länsstyrelsen om du har frågor kring vilka ersättningar och stöd som går att söka för dina odlingar.

Lantbrukaren i huvudrollen när hotad natur ska restaureras

Politik till praktik

En natur på tillbakagång, hotad biologisk mångfald, livsmiljöer och ekosystem som är i dåligt skick – läget är allvarligt och något måste göras. Men vad och av vem? 2024 klubbades en ny EU-förordning för naturrestaurering igenom och från och med 2027 börjar Sveriges nationella restaureringsplan att gälla. Läs mer om vad det innebär för dig som lantbrukare!

TEXT: Ulrika Petersén

Anna Stenberg, lantbrukskonsulent på Länsstyrelsen Skåne, vad är naturrestaureringsförordningen (NRF)?

Det är en lag med tidsatta och bindande mål som alla EU-länder måste följa. Syftet är att restaurera och återskapa viktiga ekosystem och livsmiljöer, både på land och i vatten, så vi kan återfå en motståndskraftig natur som är rik på biologisk mångfald.

I förordningen finns övergripande mål för EU i stort och utifrån dem gör varje land sin egen plan för hur restaureringsmålen ska nås. Sveriges plan blev nyligen klar och ska beslutas av EU-kommissionen i september – för att börja gälla från 2027.

Fler betande djur och mer betesmarker framöver. Foto: Kristina Larsson

Vad innebär NRF för lantbrukarna?

Jordbrukets ekosystem är en viktig del av NRF, så lantbrukarna kommer att ha stor betydelse för att Sverige ska nå sina mål. Till exempel är ett av målen att öka arealen gräsmarker i Sverige med 30 000 hektar till 2030, och med 100 000 hektar till 2050. Det är höga mål och då ska man veta att Sverige har lagt sig på miniminivån av vad EU-förordningen kräver!

Det låter som en rejäl utmaning?

Ja, men det innebär också möjligheter. Rent praktiskt kommer det till exempel att kräva fler betande djur och större arealer av ängar och betesmarker. Med fler djur kan vi öka vår inhemska livsmedelsproduktion, generera fler arbetstillfällen och bättre beredskap.

Ska lantbrukarna skaffa fler djur och restaurera betesmarker med pengar ur egen ficka?

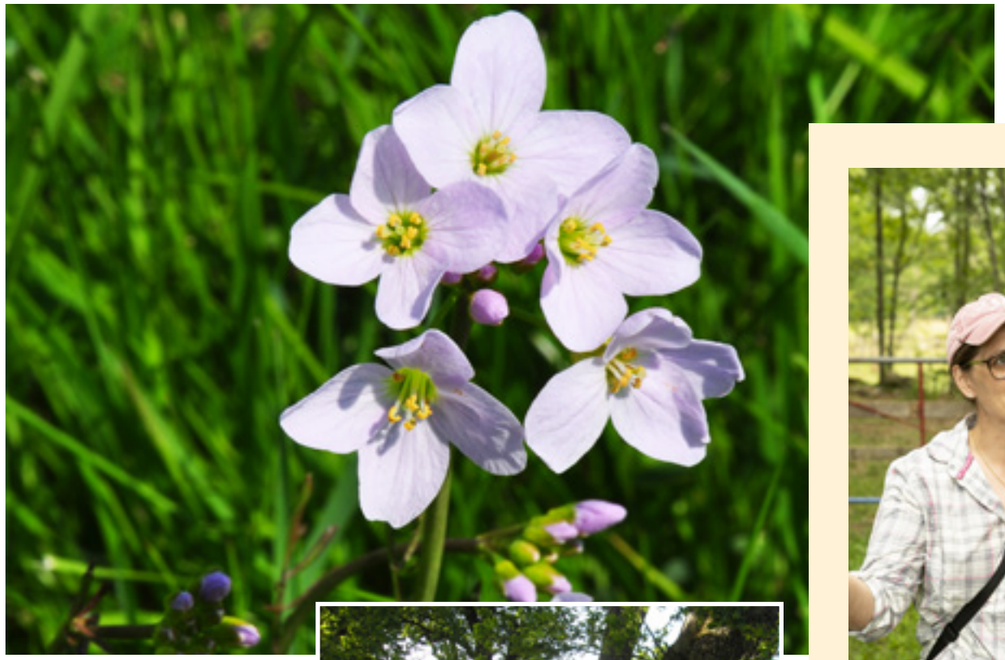
Nej, lantbrukare är företagare och ska ha betalt för sitt jobb som vilka företagare som helst! Därför måste bete premieras och lyftas på ett helt annat sätt än idag. Från Länsstyrelsen ser vi att NRF kommer att kräva såväl ökad ersättning för att restaurera och sköta betes- och ängsmarker, som utökad rådgivning och kompetensutveckling. Ett av förslagen är att kulturmiljöstödet återinförs, så lantbrukarna kan få ersättning när de sköter viktiga biotoper som till exempel alléer och stenmurar på ett visst sätt. Det är bra. Det är inte meningen att lantbrukaren ska utföra detta arbete på fritiden och betala för det själv.

Hur lirar NRF med Avskogningsförordningen (EUDR) som ska förhindra avskogning och skogsförstörelse?

De krockar till viss del. Enligt EUDR får till exempel inte lantbrukare hugga ner skog för att hålla betande djur och sälja köttet. Det har nu lantbrukare som restaurerar äng- och betesmark fått undantag för. Det finns dock andra frågor som vi myndigheter behöver driva på om de två förordningarna ska fungera bra tillsammans.

Och målet – vad hoppas du att NRF ska leda till?

Förutom det som är förordningens syfte, att återställa ekosystem och livsmiljöer för arter som annars riskerar att försvinna eller dö ut, så hoppas jag att NRF bidrar till bättre beredskap, ett starkare svenskt lantbruk och att lantbrukarnas betydelse för naturvården får den bekräftelse som den förtjänar. ●

Ängsbräsma, tidig vårblomma och klassisk växt på ängar och hagar. Foto: Most Photos

Stenmurar är viktiga biotoper Foto: Sara Aurelius

Anna Stenberg Foto: Nils Bergendal

I tuffa tider behövs robusta sorter

– Att Sverige har tillgång till odlingssorter som klarar sig utan importerat handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel, det är en samhällsfråga, säger **Per Modig**, lantbrukare, ekorådgivare och projektledare för ”Lantbrukardrivet arbete för bättre utsäde till ekologisk odling i Sverige”. Genom att öka utbudet av utsäde anpassat för ekologisk produktion, bygger vi därför inte bara beredskap för det ekologiska jordbruket – utan för hela vår inhemska livsmedelsproduktion.

TEXT: Ulrika Petersén **FOTO:** Nils Bergendal

Sedan Rysslands invasion av Ukraina har frågan om den svenska livsmedelsförsörjningen hamnat högt på agendan. Sveriges självförsörjandegrad måste öka om sårbarheten vid kris eller krig ska minska, och det gäller såväl för livsmedel som för utsäde, gödsel och bekämpningsmedel.

– Det konventionella jordbruket är extra sårbart om gränserna skulle stängas, säger Per. Att det finns tillgång till ett brett utbud av robusta ekologiska grödor – som visserligen ger lägre avkastning, men å andra sidan klarar sig utan importerat handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel – är därför en viktig fråga för hela lantbruket.

Hög självförsörjning handlar om mer än avkastning

2024 startade Ekologiska Lantbrukarna i samarbete med HS Konsult projektet ”Lantbrukardrivet arbete för bättre utsäde till ekologisk odling i Sverige”. Projektet pågår under tre år och finansieras av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling via Jordbruksverket. Syftet är att öka antalet sorter för ekologisk produktion samt öka produktionen av inhemskt utsäde.

Projektets första steg har varit att ta fram en behovsanalys och en handlingsplan: vad är behovet och vad vill man ska hända?

– I ekologisk odling behövs robusta sorter som kan konkurrera med ogräs och stå emot sjukdomar, svampangrepp och insekter, säger Per. Dessutom måste grödorna ge avkastning även vid lägre kvävegödsling. Problemet idag är att utbudet av ekosorter är litet och att få nya sorter tas in. Fortfarande är det nästan uteslutande högavkastande sorter anpassade för konventionell odling som gynnas av marknaden.

Den enskilde lantbrukaren kan inte själv ta kostnaden för att utbudet av ekologiskt utsäde ska öka.

Per Modig

En viktig uppgift för projektet har därför varit att titta på vilka ekologiska sorter som finns i våra grannländer för att med hjälp av dem öka mångfalden även i Sverige. Bland annat har man undersökt vad som odlas i Danmark, Tyskland och Finland. Några av sorterna testas nu i försöksodlingar i samverkan med lantbrukare och andra aktörer.

Per önskar dock att det funnits mer finansiering till fler försök.

– Den enskilde lantbrukaren kan inte själv ta kostnaden för att utbudet av ekologiskt utsäde ska öka, menar han. Vi i projektet gör det vi kan, men det krävs en övergripande förändring för att nå hela vägen. Inte minst måste Sverige tänka annorlunda kring sin livsmedelsförsörjning och inse att det inte bara är avkastning per hektar som räknas om vi vill öka vår beredskap. Det finns fler aspekter än så, och förhoppningsvis kan projektet bidra till att belysa det.

NYFIKEN ATT VETA MER?

- Den 16 juni anordnas en fältvandring utanför Borrby, där en av projektets demonstrationsodlingar ligger. För mer information om tider och anmälan, se sid. 39.
- Per finns också på plats under Borgeby Fältdagar den 24-25 juni, för att tillsammans med HIR Skåne ordna guidade visningarna i demoodlingarna. Tema för årets upplaga av Borgeby Fältdagar är för övrigt ”Robust lantbruk” – ett passande ämne med tanke på projektet!
- På ekolantbruk.se/rapporter finns mer information om ”Lantbrukardrivet arbete för bättre utsäde till ekologisk odling i Sverige”, som pågår året ut.

Gårdsförsäljning – är det en god idé?

Den 1 juni 2025 blev det tillåtet för småskaliga producenter i Sverige att sälja alkohol direkt till besökare, ett beslut som välkomnades av många. Så hur har de första månaderna gått? Är gårdsförsäljning en god idé för den som vill öka sin besöksnäring och försäljning? Smart Landsbygd har träffat **Anders Kjellberg**, Fulltofta Gårdsbryggeri, och **Victor Dahl**, Kullabergs Vingård, för att ta del av deras erfarenheter.

TEXT: Ulrika Petersén **FOTO:** Nils Bergendal

På storslaget läge ute på en udde i Ringsjön, ligger Fulltofta Gårdsbryggeri. Företaget startades 2014, drivs av **Anders** och **Agneta Kjellberg** och producerar årligen cirka 30 000 liter öl. I samarbete med Askeröds-bygdens byaförening tar man också fram en liten mängd cider varje år. För Fulltofta Gårdsbryggeri var det ingen självklarhet att ansöka om gårdsförsäljning när tillfället gavs.

– Vi är ett litet företag med begränsad kapacitet, så jag funderade länge på om det var värt det, säger Anders. Vi hade redan ölprovningar med bryggerivisning och sålde huvuddelen av vår ölproduktion till Systembolaget, så jag var inte säker på att gårdsförsäljning skulle ge något ytterligare.

Fler besökare än tidigare

För Kullabergs Vingård var det däremot inget snack om saken – klart man skulle börja med gårdsförsäljning! Företaget producerar vin, cider och destillat, har åtta heltidsanställda plus ytterligare 25 personer som arbetar under delar av året. Vinodlingarna är på 22 hektar och ytterligare fyra hektar planteras under våren.

– Vi såg gårdsförsäljningen som ett fint tillfälle att komma ännu närmare kunden, säger **Victor Dahl**, vd sedan 2015. Gårdsförsäljningen har adderat en väldigt bra försäljningskanal till befintlig verksamhet. Vi har uppskattningsvis 20 procent fler besökare nu – kunder som är nöjda och glada över att få köpa våra drycker efter att ha varit med på en av våra kunskapshöjande aktiviteter.

Även Anders beslutade sig till slut för att satsa.

– Det ångrar jag inte, i stort sett alla besökare köper med sig några flaskor hem, säger han. Och det är kul att kunna sälja ölen direkt till kunden och berätta mer om den. Besökarna som kommer hit är väldigt intresserade av såväl produktionen som produkterna.

Själva tillståndsprocessen var dock krångli- ▶

”Vi såg gårdsförsäljningen som ett fint tillfälle att komma ännu närmare kunden. Besöket har hela tiden varit i centrum, däremot lär vi oss hela tiden att förbättra upplevelsen”.

Victor Dahl, vd för Kullabergs vingård

”Det är kul att kunna sälja ölen direkt till kunden och berätta mer om den. Besökarna som kommer hit är väldigt intresserade av såväl produktionen som produkterna”.

Anders Kjellberg, Fulltofta Gårdsbryggeri

Besöket i centrum, med fokus på kunskapshöjning kring lantbruket, gäller för båda företagen.

gare än vad han hade hoppats på.

– Det var bilagor och underbilagor, många papper som skulle fyllas i! Dessutom kostade tillståndet 17 000 kronor, och till det kommer en årlig kontrollavgift. Så det är tveksamt om jag kommer att tjäna igen pengarna under de sex år som tillståndet gäller.

Upplevelsen i fokus

Ansökan om gårdsförsäljning hanteras av kommunen, som kontrollerar att företaget uppfyller de krav som ställs. Det är upp till varje kommun att bestämma vad tillståndet ska kosta, likaså kan handläggningstiden variera från kommun till kommun.

Gårdsförsäljningen är omgärdad av en rad regler, bland annat begränsningar om hur stor mängd varje besökare får köpa. Ingen dryck får heller säljas utan att kunden först deltagit i en betald, kunskapshöjande aktivitet om minst 30 minuter.

För Kullabergs Vingård och Fulltofta Gårdsbryggeri, som båda hade en välfungerande besöksverksamhet redan innan gårdsförsäljning blev tillåtet, var det kravet enkelt att uppfylla.

– Besöket har hela tiden varit i centrum, däremot lär vi oss hela tiden att förbättra upplevelsen, säger Victor. Till exempel genom att ha kunskapshöjande aktiviteter om lantbruket för våra besökare. Bland annat har vår agronom varit med och berättat om gårdens komposter och kompostteer.

Kullabergs Vingård har dock ett kärt problem; efter att ett av deras viner serverades vid Nobelmiddagen i höstas har efterfrågan på gårdens produkter ökat rejält.

– Just nu funderar vi på om vi kan utöka besöksnäringen och gårdsförsäljningen, eller om vi behöver ta det lite lugnt så det finns vin kvar även till våra andra kunder, säger Victor. Självklart kommer vi att fortsätta med både gårdsförsäljning och besöksnäring, det är mer en fråga om hur mycket vi ska satsa.

Fulltofta Gårdsbryggeri däremot är redan i full gång med nya projekt.

– Vi bygger ett taproom där vi ska kunna anordna pubkvällar och ta emot besökare för ölprovningar, förhoppningsvis redan i sommar, berättar Anders. Och så funderar vi på om vi ska ha gårdsförsäljning på Ölets dag, som vi deltar i varje år. Intresset från besökarna finns säkert, men det hänger på om vi har tid och kapacitet. Vi får se! ●

Tre snabba

Gårdsförsäljning av alkohol – ska man satsa?

Victor: Absolut. Se det som ett sätt att utveckla besöksnäringen. Även om man gör upplevelserna enkla kan de vara minnesvärda och gynna hela verksamheten.

Anders: Kanske. Det beror på vilka förutsättningar man har. Jag har kompisar med mikrobryggeri på Österlen som inte säljer till Systembolaget, för dem har gårdsförsäljningen varit en succé. För mig handlar det mer om att skapa värde för kunderna än om pengarna.

Viktigast att tänka på?

Victor: Att följa de krav som gäller. Utöver det – krångla inte till det, börja enkelt och utveckla verksamheten allt eftersom.

Anders: Prata med kollegor i branschen och se hur andra gjort. Fråga vad som funkat och vad som inte gjort det.

Bäst med gårdsförsäljningen?

Anders: Mötet med kunderna.

Victor: Instämmer. Och så är det skönt att slippa förklara hur Systembolaget funkar för våra utländska besökare.

Smarta samarbeten för starkare konkurrenskraft

På åtta hektar mark har **Thomas Wilding** och hans företag Tröskarehus AB byggt upp ett litet jordbruk och växthusodling med fokus på hållbarhet – för människa, klimat och ekonomi. Genom att utnyttja möjligheterna med både beprövad och ny teknik, strävar han mot en fossilfri, cirkulär produktion, där rest blir till resurs i såväl odling som i nya, hälsosamma produkter.

TEXT: Ulrika Petersén **FOTO:** Nils Bergendal

Planen var att familjen skulle köpa en sommarstuga på Österlen, men så blev den här marken till salu och vi hamnade i Kvidinge istället, säger Thomas. Vi köpte tomten 2021 och började med att bygga bostadshuset. Efter det byggde vi växthuset, där vi nu odlar örter till restaurangbranschen. På markerna runtomkring har vi ekologisk odling av kulturspannmål och baljväxter, och nyligen planterade vi också fyra långa rader med äppleträd ute på fälten.

Trots att Thomas inte är utbildad inom vare sig odling eller förädling är han ingen novis på området. Under många år och i olika former har han arbetat med digitalisering och teknikutveckling inom lantbruks- och livsmedelsbranschen. Bland annat genom MatLusts innovationspilotsprogram i Södertälje, det Vinnova-stödda projektet Odlande Stadsbasarer och inte minst projektet Odling 4.0, som bland annat utvecklat enkla, digitala lösningar för att öka lönsamheten inom jordbruket.

– Min bakgrund är inom digitalisering, berättar Thomas. Så det är de erfarenheterna och kunskaperna som jag under 15 års tid kombinerat med frågor inom mat, odling och försörjning. Och som jag nu alltså även använder i mitt eget lantbruk.

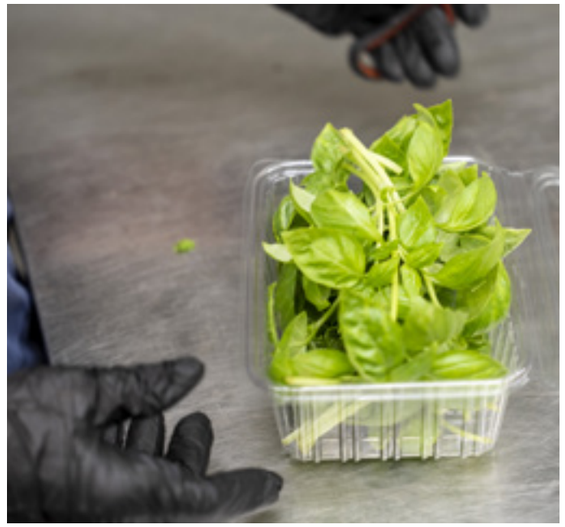
System för resursåtervinning

Drivkrafterna med företagandet är många, ▶

Thomas Wilding

Mia Andersson och Yvonne Hansen skördar basilika från pluggbrättena.

men att ta vara på och återanvända resurser löper som en röd tråd genom hela verksamheten. Växthusodlingen är ett utmärkt exempel. Istället för traditionell odling där plantorna drivs upp i ett plan, har Thomas satsat på vertikal odling där plantorna står på hyllor på mobila odlingsvagnar. I takt med att plantorna växer flyttas de över till vagnar med glesare mellan hyllplanen. Plantorna växer i expanderbara pluggbrättena, som enkelt dras ut när örterna behöver mer plats. Ljus får de från ledbelysningen, som sitter monterad under varje hylla.

– Fördelen med vertikal odling är att den är betydligt mer yteffektiv, säger Thomas. Första delen av produktionen sker dessutom i ett odlingsrum, vilket gör att vi slipper värma upp hela det stora växthuset under vintern. Örterna flyttas bara ut i växthuset de sista dagarna innan skörd, vilket är ett krav för att de ska räknas som ekologiska.

Elen till odlingarna kommer från solceller på taket, och framöver finns planer på att även bygga egna små vindkraftverk för att öka självförsörjningsgraden ytterligare. Värmen som alstras av plantbelysningen i odlingsrummet återvinns och uppgraderas med hjälp av en värmepump – och används sedan för att värma upp växthuset.

Förutom att återvinna värmen, recirkuleras också allt vatten i ett slutet system.

– Plantorna vattnas en gång per dag och överflödigt vatten samlas upp, säger Thomas. Dessutom avfuktas luften i odlingsrummet. Vattnet renas, analyseras och ny näring tillsätts. Allt sker automatiskt och med ett system som kräver väldigt liten yta, vilken är en stor fördel för oss som inte har så gott om plats.

Tröskarehus – här ryms odlingsrum, växthus samt recirkuleringssystem för vatten, värme och torv.

När örterna skördats återstår en sista del i recirkuleringen: att återanvända torven som växterna odlats i. Med hjälp av en speciell teknik skiljs torv och växtdelar åt, växtdelarna komposteras medan torven ångas och används till nya plantor.

Hela växthussystemet är framtaget av Ecopromt AB i samarbete med Tröskarehus – och det är inte deras enda gemensamma projekt. Tillsammans med ett antal andra företag tar de även fram en robotlösning för övervakning i växthus, XroRob. Projektet delfinansieras av EU:s jordbruksfond.

– Roboten ska samla in data, bilder och ljud från produktionen, och tränas på att larma på avvikelser, berättar Thomas. Att använda robotar för övervakning är vanligt sedan länge inom många branscher, men just när det kommer till växthusodling har utvecklingen inte kommit så långt. Det hoppas vi kunna ändra på.

Brinner för bättre mat

Med teknikens hjälp vill Thomas öka lantbrukets lönsamhet, stärka beredskapen och bidra till minskade klimatutsläpp från produktionen. Men han nyttjar även tekniken för att ta fram hälsosammare livsmedel. Till exempel behandlas spannmålet som odlas vid Tröskarehus med en hydrotermisk metod, som gör att kroppen bättre kan tillgodogöra sig fröernas näringsvärden.

Att Thomas verkligen brinner för bra och hälsosam mat blir extra tydligt när han pratar om Smacker, en hamburgare som han producerar i samarbete med Skånska Matfabriken. Burgaren görs på bland annat äppelrester och hirs och är framtagen med en speciell målgrupp för ögonen – barn.

– Många barn och unga äter alldeles för ensidigt, vilket leder till ohälsa, säger Thomas. Om jag – om än bara på ett litet, litet hörn – kan vara med och bidra till att barn får i sig bättre mat, då vill jag göra det. Det är därför jag startat Smacker Sweden AB, för att producera en god, näringsrik burgare som barn och unga gillar. Och det är därför jag planterat äppleträd på gården, för att göra must och sen kunna använda äppelresterna till Smacker. Så nu väntar jag på att träden ska växa till sig och bära frukt. Till dess finns det som tur är andra fruktodlare att samarbeta med! ●

Vi säger ”Hej på er!” till några av våra aktörer och rådgivare

TRE SNABBA TILL VÅRA AKTÖRER INOM ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

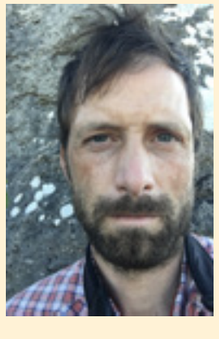
TEXT: Ulrika Petersén **FOTO:** Privata

HEJ PÅ ER

I vår serie där vi träffar våra rådgivare och aktörer har turen kommit till tre rådgivare inom Ett rikt odlingslandskap: Sara, som kan allt som är värt att veta om grodor, Emil, expert på bete och ängsbruk, samt Martin, kunnig i såväl naturbeten som hur man främjar biologisk mångfald i åkerholmar, bryn och randzoner.

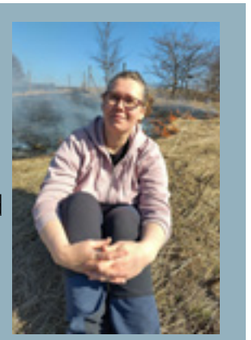
1. Vilken sorts rådgivning erbjuder du inom Ett rikt odlingslandskap?
2. Hur kan ökat fokus på biologisk mångfald skapa bättre lönsamhet för lantbrukaren?
3. Vad är det enklaste en lantbrukare kan göra för att öka den biologiska mångfalden på gården?

Emil Åsegård
Rådgivare
Naturvårdsbiolog

1. Jag erbjuder rådgivning om bete, ängsbruk och andra åtgärder som gynnar biologisk mångfald. Bete kan vara både bra och dåligt för biologisk mångfald beroende på hur djuren betar. Jag försöker hitta lösningar som passar djurägaren och mångfalden, primärt genom mer naturligt betesbeteende. Även ängsskötsel kan utföras på många sätt och jag ger råd som passar rådtagarens förutsättningar.
2. Många ekosystemtjänster sker inte på fastighetsnivå, därför bortser en del lantbrukare från sin egen gårds naturmiljöer och förlitar sig på omgivande landskap. Det är ett kortsiktigt, egoistiskt tänk. Östersjön är ett talande exempel, där har många olika aktörer bidragit till att fiska ut och övergöda tillsammans. Flera av mina råd ger inte högre lönsamhet för lantbrukaren, men ofta samhällsnytta och långsiktig hållbarhet för hela landskapet.
3. Utifrån många lantbrukares befintliga kompetens och lönsamhetskrav är nog fånggrödor och varierad växtföljd de enklaste åtgärderna. Andra enkla åtgärder är tekniska lösningar som minskar näringsläckage, övergödning och användning av bekämpningsmedel, eller att förbättra utnyttjandet av betesdjur som naturvårdare. Men alla råd beror på gården.

Sara Albinsson
Rådgivare
Grodgårdens naturvård

1. Min rådgivning handlar om vad lantbrukare kan göra för att gynna groddjuren i odlingslandskapet. Jag har tidigare jobbat med att inventera groddjur och med vad man kan göra för att de ska trivas i olika våtmarker och småbiotoper på land. De flesta gillar grodor men vet inte så mycket om dem. Grodorna lever ett lite undanskymt liv och är oftast aktiva på natten.
2. Biologisk mångfald är en förutsättning för tjänster som naturen ger oss gratis. Växterna producerar syre, marken renar vattnet och mikroorganismer håller odlingsjorden produktiv. Groddjuren är en del av den biologiska mångfalden och har en viktig funktion i ekosystemen, både som skadedjursbekämpare och som bytesdjur. Att gräva våtmarker för grodorna bidrar även till att jämna ut vattenflödena i landskapet, förhindra översvämningar och hålla kvar vatten vid torka.
3. Det är att förstå att även små åtgärder är viktiga. Stora insatser, som våtmarker och restaurerade naturbeten, är såklart jätteviktiga, men de små åtgärderna, som alla kan göra är också betydelsefulla. Det kan handla om små stenrösen och högar med död ved eller mindre ytor med inhemska blommor som tillsammans skapar ett pärlband för olika arter, inte minst för groddjur, att röra sig i landskapet.

Martin Stoltze
Rådgivare
Drakängen
natur och trädgård

1. Detta är min första period som rådgivare och jag har två olika moduler. Den ena kallar jag ”Blomrika betesmarker” och den andra ”Åkerholmar, bryn och randzoner”. I båda fallen utgår jag i första hand från de naturvärden som redan finns på gården och som kan bevaras och stärkas långsiktigt – med enkla och kostnadseffektiva lösningar.
2. De insatser jag rådger kring ger inte direkt bättre lönsamhet i själva jordbruket. För lantbrukare som har gårdsbutik, boende eller annan biverksamhet kan naturvärdena på gården däremot ha ett ekonomiskt värde. Då krävs kunskap om gårdens natur.
3. Åkerholmar, bryn och randzoner är ofta en lågt hängande frukt för biologisk mångfald på en gård. Här kan man få till en variation i träd- och buskmiljöer och kanske sköta vissa delar med bränning, utan att det tar odlingsmark i anspråk. För Skånes fina naturbetesmarker är utmaningen dubbel: dels att överhuvudtaget upprätthålla hävden, dels att betet och den övriga skötseln är så bra att naturvärdet bevaras – eller allra helst ökar. Många betesmarker är relativt hårt betade under sommaren och blir då inte så blomrika. Här kan förlängd betessäsong och kanske växelvist bete bidra till mer blomrika marker till gagn för fjärilar och andra insekter, samtidigt som marken hålls hävdad.

Fem invasiva arter att hålla efter i vår

Odlingssäsongen är i full gång, men med den kommer också en växande utmaning: invasiva arter som hotar våra ekosystem, trädgårdar och vattendrag. Dessa främmande växter och djur sprider sig snabbt, tränger undan inhemska arter och kan till och med skada både natur och människor. Nu är det dags att hålla utkik – för tidig upptäckt och rätt hantering kan göra skillnad. Hur känner du igen dem, och vad kan du göra? Läs vidare för att skydda din omgivning!

En nordamerikan som trivs i våtmarker

LANDLEVANDE VÄXT

Med sina väldiga blad sprider den gula skunkkallan effektivt skugga över andra växter. Men det finns en realistisk möjlighet att den kan utrotas.

Gul skunkkalla (*Lysichiton americanus*) är en storväxt våtmarksväxt från Nordamerika som sprider sig snabbt i strandmiljöer, sumpskogar och längs vattendrag. Gul skunkkalla bildar mycket täta bestånd och har meterhöga, mangoldliknande blad som effektivt skuggar ut andra växter. Arten är upptagen på EU:s lista över invasiva arter, vilket innebär att det är förbjudet att importera, odla eller sprida den.

Bekämpningen sker främst genom att gräva upp hela plantan inklusive rotstam. När man väl kommit igång med bekämpning minskar ofta beståndet snabbt om man gör på rätt sätt. Kontakta Länsstyrelsen för rådgivning om du har gul skunkkalla på din fastighet.

Gul skunkkalla
Foto: Nils Carlsson, Länsstyrelsen Skåne

Gul skunkkalla är en av de invasiva arter som det är realistiskt att tro att vi kan utrota. Rapportera arten på invasivaarter.nu när du upptäcker den!

En växtsaft som orsakar brännskador

LANDLEVANDE VÄXT

Jättelokan, eller jättebjörnlokan, är en av de största örterna i Europa och kan bli upp till fem meter hög. Giftet den utsöndrar gör att få andra växter kan leva i dess närhet.

Jätteloka (*Heracleum mantegazzianum*) kallas även jättebjörnloka och kommer ursprungligen från Centralasien. Den har en växtsaft som orsakar bränn-skador när den reagerar med solljus. Blomställningarna har tusentals frön som sprider sig och de stora bladen skuggar allting runtomkring växten. Vid bekämpning av jätteloka ska man använda skyddskläder och skyddsglas-ögon.

Jätteloka är listad på EU:s förteckning över invasiva främmande arter, vilket innebär att den är förbjuden att importera, sälja, odla, transportera, använda, byta och sätta ut i naturen. Det innebär också att du som markägare måste ta bort den om den finns på din mark.

Metodhandbok för att bekämpa jätteloka

Jätteloka
Foto: Mostphotos

Jätteloka kan bekämpas på flera sätt, bland annat med rotgrävning, kapning av fröställning, upprepad slåtter och bete. Vilken metod som passar bäst beror bland annat på plats, omgivande miljö och naturhänsyn. På Naturvårdsverkets webbplats finns en metodhandbok för att bekämpa jätteloka (se QR-kod).

En mästare på spridning och mycket svår att bekämpa

LANDLEVANDE VÄXT

Parkslidet kommer ursprungligen från östra Asien och är en riktig överlevare. Bekämpning måste ske med stor försiktighet då det kan orsaka större spridning om man gör fel.

Parkslide (*Reynoutria japonica*) är liksom släktingen jätteslide och hybriden hybridslide mycket spridningsbenägna växter som kan ta över stora områden och tränga undan andra arter. De är kända för att vara svåra att bekämpa eftersom även små rotfragment kan ge upphov till nya plantor.

Parksliden är en storväxt och flerårig ört med ett bambuliknande växtsätt. Den kan bli 50–250 cm hög. Stjälken är grov och ihålig och något förvedad. Den är ljust grön eller rödbrun, ofta med rödaktiga fläckar och växer upprätt med riklig grenighet.

Parksliden kan konkurrera ut andra växter och ibland bilda rena monokulturer. Detta kan förändra livsmiljöerna för arter som groddjur, kräldjur, fåglar och däggdjur mycket negativt.

Parkslide är i Sverige den invasiva växt som är svårast att bekämpa eftersom den kan etablera sig på nästan vilken typ av jord som helst och sprida sig med mindre än ett gram av ett rotfragment.

Vägledning för hantering av parkslide

Parkslide
Foto: Mostphotos

Sedan augusti 2025 omfattas parkslide, jätteslide och hybrisdlide av EU lagstiftning och både Naturvårdsverket och Länsstyrelserna arbetar nu för att ta fram hanteringsprogram för arten. Det är fortfarande mycket viktigt att du är försiktig i hanteringen av parkslide och inte gör något förhastat eftersom det kan orsaka spridning vilket är värre än att låta den vara. I Skåne är det i första hand förbjudet att sprida arten, inte att inneha den. Naturvårdsverket har nyligen uppdaterat sin vägledning kring hanteringen (se QR-kod) och vi råder alla som har parkslide att läsa den.

FORTSÄTTNING PÅ NÄSTA UPPSLAG >>>

Den kan täcka hela sjöar och vattendrag

VATTENLEVANDE VÄXT

Den kan misstas för näckros men den stora växtmassan kan leda till övergödning i sjöar och försvåra såväl bad som båtliv och fiske.

Sjögull
Foto: Mostphotos

Sjögull (*Nymphoides peltata*) är en vattenväxt ursprungligen från Asien och Centraleuropa med flytande blad som liknar näckrosor. Den kan täcka hela vattenytor i sjöar och vattendrag. Detta leder till att ljus blockeras och att andra vattenlevande arter trängs undan.

Arten orsakar stora problem för både ekosystem och människor, till exempel genom att försvåra bad, båtliv och fiske. Den stora växtmassan som ökar kraftigt från år till år kan leda till att sjöar blir övergödda.

Håll utkik i sjöar och vattendrag, och rapportera genast vid upptäckt. Tidig upptäckt gör att bekämpning är möjlig. Har beståndet hunnit sprida sig blir utrotning svårare.

Om du upptäcker sjögull bör du rapportera in det och vill du bekämpa den bör du ta kontakt med Länsstyrelsen för rådgivning. Vid bekämpning är det mycket lätt att råka sprida arten och orsaka mycket svårare bekämpning framåt.

Viktigt att veta om bekämpning

Särskilt arter som lever i vatten är svåra att bekämpa. Länsstyrelsen avråder privatpersoner från att på egen hand göra bekämpningar i vatten utan att först ha rådgjort med Länsstyrelsen.

För arter på land rekommenderar vi att du läser på ordentligt innan du börjar. Bekämpningen kommer troligen pågå i flera år och därför behöver du göra en långsiktig plan.

Kontakta Länsstyrelsen för rådgivning.

En liten mask som kan rubba ekosystemet

LANDLEVANDE VÄXT

Den ser inte mycket ut för världen men kan göra stor skada. Kontrollera växter och jord så du inte råkar sprida den på din mark och i din trädgård.

Lövplattmasken Obama nungara
Foto: Jonas Roth

Lövplattmasken *(Obama nungara)* är en invasiv plattmask från Sydamerika som sprids via handel med växter. Den lever som rovdjur och äter daggmaskar, sniglar och snäckor, vilket kan påverka jordens ekosystem negativt.

Arten är särskilt problematisk eftersom den är svår att upptäcka och bekämpa. Den gömmer sig ofta i och under krukor och om den kommit ut i naturen, under löv och grenar. De är nattaktiva men hittas bra på och i krukor också dagtid.

Bekämpning handlar främst om att stoppa spridningen. Importerade växter ska kontrolleras av den som importerar och vi rekommenderar att du som planterar växter också kontrollerar dem. Eftersom arten är svår att utrota krävs tidiga insatser.

Om du hittar en lövplattmask ska du rapportera in det skyndsamt. Snabb rapportering är avgörande för att hindra etablering i naturen.

Rapportera in invasiva arter

Inrapportering från allmänheten är viktigt i arbetet mot invasiva främmande arter.

Rappen.nu – för vattenlevande arter

Invasivaarter.nu – för landlevande arter

Bättre åkerbönor på väg!

Forskare vid SLU har identifierat över 50 genetiska markörer som kan hjälpa till att ta fram nya åkerbönesorter med högre avkastning och bättre frökvalitet. Det gör baljväxten ännu mer attraktiv för svenska bönder som vill odla hållbart och minska beroendet av importerad soja.

*Ekologiskt i EU: **70** miljoner hektar och fördubblad konsumtion*

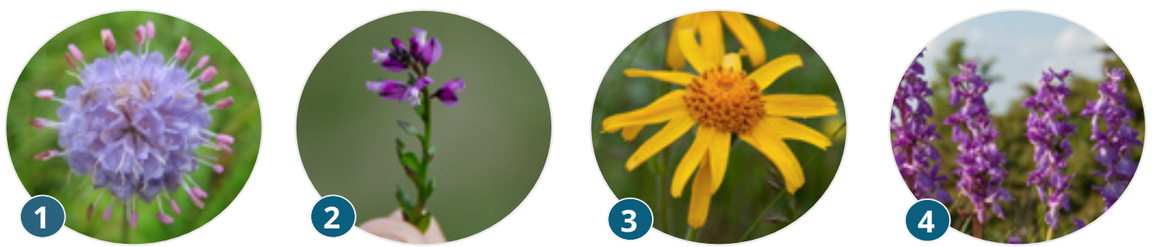
EU-kommissionen har föreslagit uppdaterade regler för ekologisk produktion, med fokus på tydligare märkning och förenklad administration. I dag odlas 70 miljoner hektar – motsvarande 11 procent av EU:s totala jordbruksmark – ekologiskt, medan konsumtionen av ekologiska produkter har fördubblats sedan 2014. För att stärka förtroendet för märkningen införs bland annat ett tak på max fem procent importerade råvaror i bearbetade ekologiska livsmedel. Dessutom föreslås en förlängning av handelsavtal med tredjeländer till 2036, för att undvika störningar i handeln.
Källa: Agra facts

Ny tjänst gör det enklare att starta företag i livsmedelskedjan

Det finns en ny tjänst på ***Verksamt.se ”Hitta tillstånd för din bransch”.***

I tjänsten kan du som företagare inom hela livsmedelskedjan söka fram vilka tillstånd, anmälningar och godkännanden som kan vara aktuella för just din verksamhet. Skanna QR-koden för att komma till webbsidan.

Gissa ängsblomster

Rätt svar hittar du här ----------> Rätt svar: 1. Ängsvädd 2. Jungfrulin 3. Slåttergubbe 4. Sankt Pers nycklar Foto 1: Helena Bager, Lst Skåne Foto 2-4 Maria Sandell, Lst Skåne

34 ST KOSTNADSFRIA RÅDGIVNINGAR ATT VÄLJA PÅ!

RÅDGIVNING

ETT RIKT ODLINGS-LANDSKAP

EKOLOGISK PRODUKTION

Alla rådgivningar är kostnadsfria!

De flesta är inte tidssatta och går att boka in när du vill. Rådgivningarna vänder sig till dig som är lantbrukare och/eller har landsbygdsföretag på den skånska landsbygden.

Rådgivningar vänder sig till lantbrukare och företagare på den skånska landsbygden.

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Åkerholmar, bryn och randzoner – för biologisk mångfald

VARFÖR: Få råd om hur du kan gynna biologisk mångfald på småytor och i kanter som ändå inte odlas.
VAD: I jordbrukslandskapet är mycket av den biologiska mångfalden beroende av mindre ytor och kantzoner som inte berörs av själva odlingen. Du får en överblick över vilka små biotoper som är viktiga på din fastighet och konkreta råd om hur du kan öka deras värde som livsmiljö. Rådgivningen handlar främst om att ta hand det du redan har. Till exempel bränning eller bete på åkerholmar, att skapa varierade och blommande bryn, att hålla solexponerade slänter öppna och att ta hänsyn till äldre träd.

KONTAKT: Drakängen natur och trädgård, Martin Stoltze, 0727–18 92 96, drakangen@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Blomrika betesmarker

VARFÖR: Lär om naturvärden i dina betesmarker och få råd om hur du kan få större blomrikedom med rätt bete.
VAD: Naturbetesmarker hör till Sveriges mest artrika miljöer, men hur du förvaltar dem bäst möjligt är inte självklart. Har du betesmarker med jordbruksstöd finns det i dag betydligt utrymme för variation i skötseln. Kanske har du också mark där betet kan återupptas. Vi ser på vilka värden och möjligheter det är i dina marker och hur du till exempel kan sprida betestrycket över året för att gynna både blomning och de insekter som behöver blommorna.

KONTAKT: Drakängen natur och trädgård, Martin Stoltze, 0727–18 92 96, drakangen@gmail.com

Foto: Nils Bergendal

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Hamla för brännved – och ha träden kvar!

VARFÖR: Bevara gammal skånsk tradition, skapa brännved men bevara träden levande, säkra biologisk mångfald, bevara markens mikroliv, undvika uttorkning i betesmarken, skapa lövfoder.
VAD: Tillsammans går vi igenom praktiska tillvägagångssätt för nystart av hamling och för restaurering av gamla hamlingsträd på dina ägor. Vi går på djupet med hur träd fungerar och de tjänster de ger oss genom hamling. Genom att hamla för brännved kan man hindra de skadliga effekterna från kalhyggen. Du får Hamla lövträd – en manual som rådgivaren har skrivit, samt en karta med träden utpekade på.

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707–28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Trädjordbruk – framtiden är här

VARFÖR: Nyttoträd som integreras i åkerbruket och betesmark levererar många fördelar. Motverkning av torka är bara en viktig effekt. Därtill kan man producera livsmedel med träd och buskar.
VAD: Vi går igenom de många produktionsmässiga fördelarna med trädjordbruk (också kallat agroforestry) och analyserar tillsammans de som är relevanta för dig. Vi berör till exempel ekosystemtjänster inom näring, vatten, erosion, kolinlagring och biologisk mångfald. Du får den nya sammanfattande skriften ”Trädjordbruk i Sverige” från Jordbruksverket. Efter rådgivningen får du en rapport med kartmaterial och utpekade områden med åtgärdsförslag. Ring gärna om du har frågor.

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707–28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Återskapa och sköta bäckar och småvatten

VARFÖR: Vattenmiljöer ger många olika nyttor och värden och ofta finns god möjlighet för ekonomiskt stöd.
VAD: Vi går igenom potentialen för att återskapa bäckar, mindre våtmarker och dammar. Du får skötsel- och åtgärdsförslag för befintliga och potentiella vattenmiljöer. Vattenflödena är kvar i landskapet och man kan, ibland enkelt, återskapa vattenmiljöerna. De skapar stor variation i landskapet och sprider glädje genom naturupplevelser samt motverkar torka och översvämningar. Efter rådgivningen får du en rapport med kartmaterial och utpekade områden med åtgärdsförslag

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707–28 79 74, naturvarden@gmail.com

ERFA ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

ERFA-grupp inom holistisk betesplanering

VARFÖR: Är du nyfiken på holistiskt planerat bete eller är redan igång och praktiserar, och vill lära dig av andra likasinnade? Då är detta gruppen för dig!
VAD: Holistisk betesplanering utgår från växternas återhämtningsperiod och tillväxttakt för att förbättra produktiviteten samtidigt som du skapar välmående ekosystem med ökad djurvälfärd, biodiversitet och resiliens. I den här gruppen träffas vi på olika gårdar och lär oss av hur andra bedriver sin betesdrift med tanke på deras förutsättningar. Fokus är att lära av varandra och dela erfarenheter. Gruppen är igång sedan hösten 2025 och kommer att träffas igen under våren.

DATUM: Vi välkomnar nya medlemmar kontinuerligt.
KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 070–072 69 19
christina.berneheim@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP/EKO PRODUKTION

Holistisk betesplanering

VARFÖR: Vill du lära dig hur du planerar betesdriften på din gård på ett sätt som ger optimerad produktivitet, ökad biodiversitet och förbättrad djurhälsa samtidigt som ditt eget sociala liv tas i beaktande? Då är detta rådgivningen för dig!
VAD: Holistisk betesplanering utgår från växternas återhämtningsperiod och tillväxttakt för att förbättra produktiviteten samtidigt som du skapar välmående ekosystem med ökad bördighet och resiliens. Vi möts först digitalt där vi diskuterar gårdens förutsättningar och drift idag, samt teorin bakom holistisk betesplanering. Sedan möts vi på gården och gör ett första utkast på betesplan, och du lär dig använda verktyg där du enkelt kan beräkna hur många dagar djuren ska befinna sig på olika fält.

KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 070–072 69 19
christina.berneheim@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Hålla betesdjur på din gård

VARFÖR: Denna rådgivning är för dig som vill ha ett besök på din gård och prata om dina planer för att hålla djur.
VAD: Under besöket kommer vi att titta på din gårds förutsättningar och diskutera olika djur och sätt att hålla sina djur på. Fokus kommer att ligga på regenerativa metoder och hur den biologiska mångfalden kan ökas på din plats. Vi kommer även att prata om djurskyddslagar och hur betesdjur kan hållas under vinterhalvåret på just din gård. Efter besöket kommer du även få ett kortare rådgivningsbrev.

KONTAKT: Max Jamieson, Grönfaldsgården, 0722–01 71 55,
max_jamieson@hotmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Fårbete och biologisk mångfald

VARFÖR: Med denna rådgivning får markägaren mer kunskap om de tjänster som fåren ger oss i landskapet och hur man kan förbättra mångfalden genom fårbete. Det finns en hel del att tänka på som kan gynna markerna när man har får.
VAD: Vi träffas på plats och vi går igenom historik och hur markerna har utvecklats fram till idag. Markernas växter studeras. Betestryck, tider på året och andra faktorer tas upp liksom skillnader mellan betade och obetade partier.
Efter besöket får markägaren en rapport där hen kan jobba vidare utifrån sina förutsättningar. Det finns en målsättning att öka arealen fårbete i landet och det är viktigt att markägare ökar sin kunskap om de tjänster som fåren kan ge.

KONTAKT: C-J Natur, Carl-Johan Månsson,
cjnatur@gmail.com
www.cjnatur.com

Foto: Kristina Larsson

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP/EKO PRODUKTION

Holistisk betesplanering – uppföljning och fördjupning

VARFÖR: Har du tidigare tagit del av rådgivningen Holistisk betesplanering, och gärna vill ha ett uppföljningsbesök där vi kan fördjupa kunskaperna och diskutera förbättringar till betesplanen? Då är detta rådgivningen för dig!
VAD: Holistisk betesplanering är adaptiv och när man börjar med detta så uppstår det många frågor. Ju mer man använder sig av verktygen desto mer uppkommer behovet av att analysera förra årets betesplan för att effektivt planera nästa års betesplan. Detta gör vi tillsammans genom att först ta ett digitalt möte för att se vilka frågor som uppkommit.
Vad har fungerat och vad har inte fungerat?
Under gårdsbesöket går vi konkret igenom dina frågeställningar och diskuterar lösningar och förbättringar.

KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 070–072 69 19
christina.berneheim@gmail.com

Foto: Kristina Larsson

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Biologisk mångfald – fokus på småvilt

VARFÖR: Rådgivningen syftar till att ge kunden ökad kunskap om den biologiska mångfalden på gården genom inventering av nuläget. Utifrån det föreslå åtgärder som gynnar mångfalden samt skapa insikt om varför det är viktigt med en varierad natur i jordbrukslandskapet.
VAD: Efter genomgång av framtaget kartmaterial gör vi en rundtur i fält för att inventera platser för åtgärder och vad som kan vara lämpligt för gården och för området i sin helhet. Besöket avslutas med en kort sammanfattning. Du får en sammanfattning som rör mångfaldsförbättringar.

KONTAKT: AgroJakt, Poul-Erik Jensen, 0703–83 30 72, info@agrojakt.se
Anmäl dig via www.agrojakt.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Gynna den biologiska mångfalden på din gård

VARFÖR: Få förslag på olika åtgärder du kan göra på din gård för att gynna den biologiska mångfalden.
VAD: Vi tittar tillsammans på din gård, vilka värden som finns, hur dessa kan bevaras och förstärkas samt vilka åtgärder du kan vidta för att ytterligare gynna den biologiska mångfalden på din mark. Allt utifrån dina intressen och förutsättningar.

KONTAKT: HIR Skåne, Jonas Ivarson, 010–476 22 81, jonas.ivarson@hushallningssallskapet.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Miljöersättning i betesmarker

VARFÖR: En rådgivning för dig som vill lära dig mer om hur du kan sköta dina betesmarker så att du kan få miljöersättning för särskilda värden.
VAD: Vi pratar om hur du kan utforma betesdriften så att dina betesmarker får så höga biologiska värden som möjligt samtidigt som regelverket efterlevs. Vi går igenom vad ett åtagande om skötsel av betesmarker och slåtterängar innebär och tittar på vilka av dina marker som kan vara lämpliga att söka allmän eller särskild skötsel för och hur dessa ska skötas för att uppfylla villkoren.

KONTAKT: Vi erbjuder två rådgivare:
- **HIR Skåne AB**, Jonas Ivarson 010–476 22 81, jonas.ivarson@hushallningssallskapet.se
- **Länsstyrelsen Skåne**, Helena Pettersson, 010–224 14 33, helena.pettersson@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/skane/riktodlingslandskap

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP/EKO PRODUKTION

Jordhälsa i praktiken – hur mår din jord?

VARFÖR: Lär känna din jords hälsa/bördighet!
Varför ser det ut som det gör och vilka förbättringar kan göras?
VAD: Tillsammans tittar vi på markstruktur, daggmaskförekomst, infiltrationsförmåga, markpackning med mera genom att bland annat gräva gropar och göra olika tester på några utvalda fält på din gård. Vi diskuterar varför det skiljer mellan olika fält och grödor samt vad du kan göra för att förbättra markens bördighet genom olika åtgärder på kort och på lång sikt.

KONTAKT: Vi erbjuder 4 olika rådgivningsföretag:
- **Grönfaldsgården**, Max Jamieson, 0722–01 71 55, max_jamieson@hotmail.com
- **Svensk kolinlagring**, Christina Berneheim, 0700–72 69 19, christina@kolinlagring.se
- **HIR Skåne,** Jonas Ivarson, 010–476 22 81, jonas.ivarson@hushallningssallskapet.se
Pauliina Jonsson 010–148 25 84 , pauliina.jonsson@hushallningssallskapet.se
- **Växa Sverige**, Sofia Werner Hallgren, 010–471 03 38, sofia.werner-hallgren@vxa.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Ängar – skötsel, anläggning, arter och ekologi

VARFÖR: Få råd om hur du kan bevara eller skapa blomrika ängar. Ängsbruk kan åter vara en del i ett aktivt, småskaligt jordbruk.
VAD: I ett fältbesök tittar vi tillsammans på en äng eller mark som du vill utveckla till äng. Du får kunskap om vilka arter som finns på platsen idag och hur ängsväxter gynnas. Rådgivningens nivå anpassas efter dina förutsättningar och kan handla om tekniska detaljer som slåttermaskiner, lie- och bärgningsteknik eller bränning, restaurering, anläggning, fröinsamling, insådd och efterbete. Den kan också handla om jordmån, näringsämnen, ängsarternas ekologi, miljöersättningar och hö som foder.

KONTAKT: Naturvårdsbiolog Emil Åsegård, 0706–29 23 85, emil.asegard@hotmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Bete för mångfald och djurvälfärd

VARFÖR: Lär dig hur betesdjur kan forma blomrika insektsparadis utifrån platsens förutsättningar, med förbättrad djurhälsa.
VAD: Många betesmarker är numer väldigt blomfattiga på grund av ensidigt bete och övergödning. Vi gör en fältvandring och tittar tillsammans på hur bete kan förbättra den biologiska mångfalden med mer blommor och insekter, med bibehållen lönsamhet och förbättrad djurhälsa. Vi diskuterar tänkbara åtgärder som ändrad fållindelning, betestid, djurtäthet med mera. Vi tittar på vegetationen och vad olika växtarter säger om markens förutsättningar. Slutsatserna beskrivs i ett utförligt brev.

KONTAKT: Naturvårdsbiolog Emil Åsegård, 0706–29 23 85, emil.asegard@hotmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Byggnadsvård

VARFÖR: Denna rådgivning är riktad till dig som är intresserad av byggnadsvård och som vill göra så mycket som möjligt själv. I rådgivningen får du råd kring vilka åtgärder du kan göra själv och tips och råd om materialval och tillvägagångssätt. Vi diskuterar vilka åtgärder som har prioritet.
VAD: Rådgivningen sker på hemmaplan och ger dig möjligheten att gå in på området du vill veta mer om. Till exempel val av byggmaterial, återbruk av material och genomgång av mindre reparationer som du som deltagaren kan utföra själv.

KONTAKT: Collette Coumans, 0737–36 63 31, Collette.coumans@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Biologisk mångfald med inriktning på vilda bin

VARFÖR: Rådgivningen är riktad till dig som är intresserad av att göra små eller större förändringar på din mark för att gynna vilda bin.
VAD: Rådgivningen sker på hemmaplan. Tillsammans går vi över fastigheten och går igenom möjligheterna som finns för att gynna de vilda bina.

KONTAKT: Collette Coumans, 0737–36 63 31, Collette.coumans@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Gröna korridorer

VARFÖR: Är du intresserad av att motverka ett fragmenterat landskap och gynna den biologiska mångfalden? Då är denna rådgivning något för dig.
VAD: Många av våra jordbruksmarker och naturmarker är fragmenterade eller består av stora öppna fält vilket gör att djur har svårt att röra sig över längre sträckor. Gröna korridorer i form av till exempel buskrader eller artrika vägkanter kan vara en lösning mot fragmentering och isolering. I denna rådgivning tittar vi på möjligheter som finns på fastigheten för att skapa eller förbättra gröna korridorer.

KONTAKT: Collette Coumans, 0737–36 63 31, Collette.coumans@gmail.com

Foto: Kristina Larsson

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Gårdens variation och mångfald

VARFÖR: Du får kunskap om hur gården kan öka sin biologiska mångfald på olika sätt. Olika platser och verksamheter har olika förutsättningar och detta diskuteras. Du som markägaren får en rapport som kan ses som dokumentation över gården liksom hur gården kan jobba med området framåt.
VAD: Genomgång av markerna görs varpå olika förslag tas fram. Rådgivningen fokuserar framåt, vad skulle kunna öka biologiska mångfalden här? Besöket kan riktas in på några utpekade platser eller ett större område. En rapport tas fram som skickas till markägaren och därefter tas ett samtal med uppföljning. Några intressanta delar som tas upp på rådgivningen kan vara gamla träd, småvatten/dammar, hagmarker, byggnader, död ved, blommande delar, arter/artuppsättning.

KONTAKT: C-J Natur, Carl-Johan Månsson,
cjnatur@gmail.com
www.cjnatur.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Gårdens ekosystemtjänster

VARFÖR: Du får mer kunskap om gårdens ekosystemtjänster och vad du som markägare kan göra för att öka dessa, i smått och stort. Genom att arbeta med ekostsemtjänster kan du både öka produktionen och gynna biologisk mångfald. Det är således win-win att öka kunskapen om detta.
VAD: På gården går vi igenom några platser som har pekats ut som intressanta och dessa kommer presenteras i en rapport där dagens ekosystemtjänster beskrivs och hur man kan öka dessa. En rapport tas fram där du som markägare kan jobba med dessa frågor utifrån dina förutsättningar och möjligheter.

KONTAKT: C-J Natur, Carl-Johan Månsson,
cjnatur@gmail.com
www.cjnatur.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Groddjur i odlingslandskapet

VARFÖR: Lär dig mer om grodor och salamandrar i odlingslandskapet och vad du kan göra för att de ska trivas hos dig.
VAD: Vi går igenom vilka groddjur som kan finnas på gården och var de leker på våren. Finns det redan en våtmark görs en bedömning av vattenkvalité, utformning och vegetation. Vi tittar också på hur landmiljön ser ut och vilka åtgärder man kan vidta för att gynna groddjuren. Kanske går det att skapa en plats för övervintring eller bättre områden för födosök? I samband med rådgivningen erbjuds även ett nattligt besök vid lämpligt vatten för att höra grodorna spela.

KONTAKT: Grodgårdens naturvård, Sara Albinsson,
0737–15 05 93, grodgarden@yahoo.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Gynna hotade arter på gården

VARFÖR: Skapa en varierad natur runt gården, gynna hotade arter och skapa biologisk mångfald.
VAD: Med denna rådgivning går vi på djupet med vad som kan göras runt din gård utifrån din situation. Vi går igenom potentialen för att gynna utvalda hotade arter och skapa eller återskapa olika naturtyper. Detta kan göras i ett brett spektrum av landmiljöer, såsom beteshagar, ängar och mader, kantzoner, stenmurar, sandiga jordar, trädmiljöer och odlingsmiljöer. Har du redan ett eget projekt igång bedömer vi läget. Efter rådgivningen får du en rapport med kartmaterial och åtgärdsplan.

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen,
0707–28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Lieslåtter i praktiken

VARFÖR: Lär dig grunderna i lieslåtter eller få en fördjupning. Få bedömning av ängsmark.
VAD: Rådgivningen är en intensiv snabbkurs på ca 4 timmar i de nödvändiga delarna i lieslåtter, såsom säkerhet, inställning, slåtterteknik, skärpningsteknik. Vi diskuterar även ängsmarken och de problem och lösningar som kan finnas. Även erfarna lieförare kan få nytta av denna rådgivning då expertkunskap erbjuds med basis i lienätverkets kunskapsinsamling.

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen,
0707–28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Extensivt bete, vinterbete och naturvård

VARFÖR: Få råd om hur du med ett extensivt vinterbete kan säkra bra djurhälsa och gynna den biologiska mångfalden.
VAD: Tillsammans går vi igenom dina behov och förutsättningar för att låta betesdjur vara ute större delar av året – på ett sätt som gynnar både naturen och djuren. Många djur mår bättre när de får vara utomhus året runt och stimuleras positivt med ett aktivt födosök. Genom att låta vegetationen växa på sommaren säkras tillgången till lämpligt foder även utanför den vanliga betessäsongen. Rik blomning på sommaren och kort vegetation på våren gynnar insekter och biologisk mångfald. Extensivt året-runt-bete eller extensivt vinterbete kan anpassas till kraven för jordbruksstöd, underlätta arbetet med djurhållning, öka naturvärden på din mark och ge friskare djur. Vi diskuterar hur du kan få det att fungera, utan onödiga risker, direkt på plats. Fokus ligger på besättningar med robusta raser (nötkreatur, hästar, vattenbufflar, getter och eventuellt får). Målgrupp lantbrukare samt företag och föreningar med minst 10 hästar i Skåne.

KONTAKT: Marie Glahn, marie@sydsvensknaturradgivning.se, 0793–57 20 37, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Permakultur och ökad blomning

VARFÖR: Vill du få inspiration till att skapa ett hållbart liv för dig, jorden och vårt samhälle och tips på hur du kan omsätta detta på din gård? Då kan en rådgivning om permakultur vara något för dig.
VAD: Vi går igenom permakulturens grundprinciper och diskuterar hur dessa kan tillämpas på din plats. Kanske vill du öka din självförsörjningsgrad, samla mer vatten, minska gårdens resursanvändning, samskapa mer eller minska gårdens klimatavtryck? Vi pratar även om hur du kan öka mängden blommande ytor. Efter besöket får du tips på prioriterade områden, faktakällor samt inspiration till hur du kan arbeta vidare för att göra både dig och din gård mer levande, blommande och långsiktigt hållbar.

KONTAKT: Levande Landskap, Helena Edman och Fabian Mebus, 0707–30 79 98, levandelandskap@gmail.com www.levandelandskap.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Restaurering och skötsel av betesmarker

VARFÖR: Vill du få ut mer av dina betesmarker – både ekonomiskt och naturmässigt? Ta chansen att få en behovsanpassad rådgivning.
VAD: Vi utgår från dina marker och dina frågor. Du kan till exempel få hjälp med:
- hur du restaurerar igenväxta marker och vilka träd, buskar och sly som bör röjas bort,
- hur du ökar blomningen och stärker naturvärdena,
- vilka miljöersättningar och stöd du kan söka.

Oavsett om du planerar att restaurera en betesmark eller vill utveckla skötseln av befintliga marker, får du konkreta råd anpassade till din gård. Efter rådgivningen får du en skriftlig sammanfattning som stöd i ditt fortsatta arbete.

KONTAKT: Levande landskap, Fabian Mebus, 0707–30 79 98 levandelandskap@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Biologisk mångfald på gården

VARFÖR: Vill du veta hur den biologiska mångfalden på din gård ser ut och hur du kan gynna den i din verksamhet? Lär dig mer om hur din verksamhet påverkar naturen på din gård.
VAD: På en fältträff tittar vi på fastighetens miljöer. Växterna inventeras och beroende på årstid undersöks även fågellivet och lättfunna insekter. Vi diskuterar hur din verksamhet påverkar den biologiska mångfalden och vad du kan göra för att gynna mångfalden inom ramen för din markanvändning. I ett rådgivningsbrev sammanställs fastighetens biologiska värden och åtgärder som du funnit relevanta. Möjlig finansiering genom miljöersättningar eller restaureringsstöd beskrivs också.

KONTAKT: Naturvårdsbiolog Emil Åsegård, 0706–29 23 85, emil.asegard@hotmail.com

Foto: Kristina Larsson

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Gräsbränning

VARFÖR: Gräsbränning är ett enkelt sätt att restaurera igenvuxna gräsmarker. Förna bränns bort och marken blir mer blomrik och lättare att sköta med bete, slåtter eller andra alternativ.
VAD: Rådgivningen ges med två besök. På det första besöket tittar vi på en gräsmark som du överväger att bränna. Vi tittar på tekniska och säkerhetsmässiga förutsättningar, och på vilka ekologiska effekter som man kan förvänta sig på floran på just den platsen. Om marken bedöms som lämplig att bränna så ingår också ett andra besök i samband med bränningstillfället, där jag hjälper dig att genomföra bränningen.

KONTAKT: Naturvårdsbiolog Emil Åsegård, 0706–29 23 85, emil.asegard@hotmail.com

Foto: Kristina Larsson

EKOLOGISK PRODUKTION

Mindre om-/tillbyggnation/system-byte inom ekologisk produktion

VARFÖR: Rådgivning till dig som behöver göra mindre om-/tillbyggnation/system byte i din ekologiska produktion.
VAD: Gårdsbesök där vi tittar på olika alternativ och förslag som innebär systemförändringar i stallbyggnaderna. Det kan till exempelvis gälla byte av utfodringsmetod eller stallsystem. Vi diskuterar olika lösningar och sedan upprättas ett förslag med råd och tips.

KONTAKT: Växa Sverige, Sofia Werner Hallgren, 010–471 03 38, sofia.werner-hallgren@vxa.se

Förändring på den ekologiska gården

VARFÖR: En kortare rådgivning via e-post och telefon då man behöver diskutera strategier och mindre förändringar i djurens närmiljö.
VAD: Rådgivningen innebär att vi diskuterar olika strategier, en förändring på gården eller mindre åtgärder för att förbättra djurens närmiljö eller behöver diskutera olika alternativ. Det kan exempelvis gälla utformningen av liggytor, ventilationskapacitet, omläggning av produktionsform eller annat som har stor inverkan på djurens välfärd.

KONTAKT: Växa Sverige, Sofia Werner Hallgren, 010–471 03 38, sofia.werner-hallgren@vxa.se

Problemlösning och tolkning av regler på den ekologiska gården

VARFÖR: En kortare rådgivning via mejl och telefon då man behöver hjälp att tolka regelverket för ekologisk produktion.
VAD: Rådgivningen innebär att vi reder ut frågetecken runt det ekologiska regelverk som rör din djurproduktion.
Det kan exempelvis gälla bestämmelser om djurens golvytor, liggplatser och ätplatser.

KONTAKT: Växa Sverige, Sofia Werner Hallgren, 010–471 03 38, sofia.werner-hallgren@vxa.se

EKOLOGISK PRODUKTION

Starta eko–omläggningsrådgivning

VARFÖR: Om du är intresserad av att ställa om till ekologisk produktion kan vi erbjuda individuell rådgivning där vi tittar på just dina förutsättningar. Vi ger dig olika förslag efter dina önskemål om vad och hur du vill producera och diskuterar hur man kan planera sin verksamhet som ekologisk.

VAD: Vi träffas ute på gården där vi tittar på förutsättningar för just ditt företag och diskuterar vad som är intressant för dig att utveckla. Du får ett förslag på hur en omläggning till ekologiskt kan bli och därefter träffas vi en andra gång för att svara på frågor och eventuellt planera för framtida omställning.

Du kan få rådgivning med följande olika inriktningar i samband med en omläggning till ekologisk produktion:

- Omläggningsplanering för växtodlingen
- Omläggningsplanering för växtodlingen, med grovfoder
- Fortsättning/uppföljning vid övergång till ekologisk växtodling
- Omläggningsplanering för djurhållningen
- Problemorienterad rådgivning för omlagd djurhållning, med särskild analys av utfodringen
- Omläggningsrådgivning gällande ekonomi
- Byggnadsrådgivning i samband med omläggning
- Omläggningsplanering för grönsaker, potatis, frukt och bär

KONTAKT: Växa Sverige, Sofia Werner Hallgren, 010–471 03 38, sofia.werner-hallgren@vxa.se

EKOLOGISK PRODUKTION

Utveckla din ekologiska produktion

VARFÖR: En möjlighet att utveckla din ekologiska produktion med hjälp av kunniga rådgivare.
VAD: Vi erbjuder hjälp med både större och mindre frågeställningar som kan röra produktion, ekonomi, teknik, regelverk med mera inom ekologisk produktion. Vi hjälper även till med rådgivning om du funderar på att ställa om till ekologisk produktion. Rådgivningen görs antingen genom ett besök på gården eller via telefon eller e-post.

KONTAKT: HIR Skåne AB,
- **Växtodling:** Kerstin Andersson, 010–476 22 72, Jonas Ivarson, 010–476 22 81 eller Pauliina Jonsson, 010–148 25 84
- **Husdjur:** Niels Andresen, 010–476 22 99 eller Ingela Löfquist 010–476 22 22
- **Grönsaker, frukt och bär:** Oskar Hansson, 010–476 22 62
- **Ekonomi:** Patrick Petersson, 010–476 22 44
- **Bygg:** Linda Larsson, 010–476 22 29

fornamn.efternamn@hushallningssallskapet.se

DETTA ÄR EN ANNONS FÖR GREPPA NÄRINGEN

GREPPA NÄRINGENS

GRUPPAKTIVITETER VT2026

- **Hållbar ko – sinkokomfort med Sanna Soleskog, tillfälle 3**
  4 maj 2026 kl. 10–11.30. Digitalt
  Skånesemin, 0415–19500
- **Beredskap och robusthet i lantbruket– så stärker du gårdens motståndskraft HIR Skåne**
  6 maj kl. 9.30–12. Skepparslöv
  Nils Helmersson, 010–476 22 28,
  nils.helmersson@hushallningssallskapet.se
- **Fältvandring på Sandbygård HIR Skåne**
  6 maj kl.13–14.30. Sandbygård
  Frida Lindström, 010–476 22 94,
  frida.lindstrom@hushallningssallskapet.se
- **Täckdikning, en åtgärd för produktion och miljö VÄXA**
  18 maj kl. 13–16. Digitalt.
  Sandra Lillsjö Kronblad 010–471 03 98,
  sandra.kronblad@vxa.se

Här presenterar vi ett axplock av aktiviteter som ska komplettera de enskilda rådgivningsmodulerna inom Greppa Näringen! Fler aktiviteter hittar du på Greppa Näringens webbsida och på de olika aktörernas respektive webbsidor.

Välkomna att delta! greppa.nu/skane

Medfinansieras av Europeiska unionen

greppa näringen

KURSER

EKOLOGISK PRODUKTION

STÄRKT KONKURRENS-KRAFT

FÖRBÄTTRAD DJURVÄLFÄRD

LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

ETT RIKT ODLINGS-LANDSKAP

Välkommen till kursblocket. Kurserna är uppdelade i fem kategorier. Kurserna vänder sig till dig som är lantbrukare och/eller har landsbygdsföretag på den skånska landsbygden.

ERFA-TRÄFF EKOLOGISK PRODUKTION

Foderkostnader ekologisk mjölkproduktion

VARFÖR: Syftet med denna träff är att diskutera foderkostnader i de olika deltagares ekologiska produktion och var det går att minska foderkostnaderna och ändå bibehålla en bra mjölkavkastning på korna.
VAD: Vi kommer vara på en gård och ta utgångspunkt i gårdens foderekonomi. Du tar med dig dina egna foderstater och göra en enkel kalkyl på daglig foderåtgång och kostnad för din gård. Vi går igenom olika försök som speglar hur olika foderintensitet påverkar mjölkavkastningen. Vi diskuterar vallfoderkostnad, marknad för färdigfoder och vad du som producent kan betala.

DATUM: 12 maj 2026
VAR: Mjölkgård i Vollsjö
KOSTNAD: Kostnadsfritt
KONTAKT: HIR Skåne AB, Niels Andresen, 0708–94 53 37, niels.andresen@hushallningssallskapet.se
SISTA ANMÄLNINGSDAG: 8 maj 2026

KURS LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

Odla vår mat, del 2 Växtbäddar, sådd, plantering och vatten

VARFÖR: Till dig som vill påbörja eller utveckla småskalig ekologisk odling av grönsaker, bär, frukt, nötter, örter, med mera. Syftet är att bli mer självförsörjande samt att sälja lokaoproducerade råvaror som bidrar till en hållbar livsmedelskeja.
VAD: Kursen utgår från kursledarnas egen odling som inte bara försörjer en familj med grönsaker året om utan som också producerar ett visst överskott. Under denna vårdag ligger fokus på att göra i ordning växtbäddar samt att så och plantera ut pluggplantor. Vi diskuterar också bevattning, täckodling, olika ogrässtrategier samt pratar om hur man kan hantera sniglar, sork, larver och andra skadedjur. Vi blandar teori och praktik och ger gott om utrymme för diskussion och utbyte av kursdeltagarnas egna erfarenheter.

DATUM: 13 maj 2026, kl 09.00–16.00
VAR: Fridtuna, Arkelstorp
KOSTNAD: Kostnadsfritt
KONTAKT: Levande Landskap, Helena Edman och Fabian Mebus, 0707–30 79 98, levandelandskap@gmail.com www.levandelandskap.se

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Fördjupning jordhälsa

VARFÖR: Vill du förstå hur jordhälsa och ett aktivt mikroliv kan göra din odling mer resilient och lönsam? Lär dig hur mikrober gynnar grödorna och hur du kan förbättra jordens bördighet på ett praktiskt sätt.
VAD: Tre kurstillfällen med samma innehåll på tre olika gårdar: Föreläsning om jordhälsa och praktiska metoder. Rundvisning med fokus på jordförbättring och effekter. Spad- och vatten-infiltrationstest. Mikroskopering av jordprover (ta gärna med egen jord!).

DATUM: 20 maj, 21 maj samt 9 juni
20/5 Holma folkhögskola. Agroforestry, grönsaker, nötodling, kompostering.
21/5 Mossagården. Hampa, grönsaker, kompost, fermentering.
9/6 Christinelunds ekogård. Spannmål, mellangrödor, vall, kompost. Kl. 09.00–15.30 alla tre tillfällen
KOSTNAD: Kostnadsfritt. Lunch till självkostnadspris.
KONTAKT: Christina Berneheim, 070–072 69 19, christina.berneheim@svenskkolinlagring.se

STUDIEBESÖK EKOLOGISK PRODUKTION

Fältvandring i ekologiska spannmålssortförsök

VARFÖR: Sortval är viktigt i ekologisk odling eftersom man behöver välja sorter som avkastar bra trots lägre gödslingsintensitet och som konkurrerar bra mot ogräs och är friska.
VAD: Vi tittar på ekologiska sortförsök i höstsäd och vårsäd. Per Modig från Ekologiska lantbrukarna medverkar och pratar om sorter lämpliga för ekologisk odling. Vi kikar även på gödslingseffekter i gårdens ekologiska höst- och vårsädesgrödor. HIR Skåne bjuder på kaffe.

DATUM: 16 juni 2026, kl.14.00
VAR: Sandbygårdsvägen 5, Borrby
KOSTNAD: Kostnadsfritt
KONTAKT: HIR Skåne AB, Jonas Ivarson, 0701–47 80 52, jonas.ivarson@hushallningssallskapet.se
SISTA ANMÄLNINGSDAG: 12 juni 2026

STUDIERESA EKOLOGISK PRODUKTION

Studieresa till ekologisk fältdag i Danmark

VARFÖR: I Danmark har de ekologiska organisationerna samlat sig för att genomföra en årlig gemensam fältdag för att förmedla senaste kunskapen inom ekologisk produktion. Vi ordnar en dagsresa till arrangemanget så att du kan få möjlighet att hitta smarta lösningar för att utveckla din ekologiska produktion.
VAD: Dagen är fyllt med maskindemonstrationer och guidade turer i demonstrationsodlingar med en rundvisning speciellt anpassat för oss från Sverige. Det finns ett stort utställningsområde med företag inom den ekologiska sektor, kunskapstält med intressanta föredrag med mera. Mer information om fältdagen: https://okomarkdag.dk/

DATUM: 3 juni 2026. Avfärd 06.00 från Helgegården, Skeparslöv. Uppsamling i Hörby och Hyllie. Åter kl 21.00
VAR: Vestergade 112, 6051 Almind, Danmark
KOSTNAD: 500 kr exkl moms
KONTAKT: HIR Skåne AB, Niels Andresen, 0708–94 53 37, niels.andresen@hushallningssallskapet.se
SISTA ANMÄLNINGSDAG: 15 maj, begränsat antal platser.

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Lieslåtter och ängsskötsel

VARFÖR: Till dig som vill lära dig traditionell slåtter med lie för att främja en hållbar skötsel av ängs- och betesmarker, vilket bidrar till ökad artrikedom och en levande landsbygd.
VAD: Kursen utgår från praktisk erfarenhet och traditionell kunskap om slåtter med lie. Vi går igenom lien som redskap, avancerade tekniker för att hantera olika typer av marker. Vi börjar med teori om olika lietyper och inställningar, följt av praktiska övningar i att få en vass egg genom knackning och bryning. Du får träna på kroppens rörelser med lien, prova slåtter på både lättslaget gräs och mer utmanande ängsmarker, samt lära sig tips och tricks för svåra lägen.

DATUM: 7 augusti 2026, kl. 08.30–16.00
VAR: Hörjelgården
KOSTNAD: Kostnadsfritt.
Ta med egen lunch. Vi bjuder på kaffe och kaka.
KONTAKT: Hjalmar Dahm, Stiftelsen Hörjelgården, 0733–26 01 72, horjelgarden@gmail.com

ALLA VÅRA SMART LANDSBYGDS–AKTÖRER!

På vår webbplats har vi samlat kontaktuppgifter till alla våra aktörer som just nu håller kurser och rådgivningar i Skåne.

Vi erbjuder kompetensutveckling inom följande områden:

- Djurvälfärd
- Ett rikt odlingslandskap
- Ekologisk produktion
- Greppa Näringen
- Stärkt konkurrenskraft
- Livsmedel och besöksnäring

www.lansstyrelsen.se/skane/kompetensutveckling

VÅRA KURS- OCH RÅDGIVNINGSOMRÅDEN

DJURVÄLFÄRD

Oavsett djurslag och besättningsstorlek så är god djurvälfärd en viktig ingrediens för ett lyckat företagande. Vi erbjuder kurser inom bland annat produktion, betesdrift och smittskydd för att stärka djurvälfärden på din gård.

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

För dig som vill lära dig mer om att bevara och sköta din gårds natur- och kulturvärden erbjuder vi både kurser och rådgivningar. Till exempel kan flera olika rådgivare berätta om vilka arter som finns i din betesmark och du som har en slåtteräng och vill finslipa din lieteknik kan få hjälp med det.

LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

För dig som har företag på landsbygden med verksamhet inom livsmedel och besöksnäring erbjuder vi kurser för att stärka affärsmässigheten. Kurserna hjälper dig som företagare att utvecklas, hitta nya marknader och ta tillvara på landsbygdens resurser.

EKOLOGISK PRODUKTION

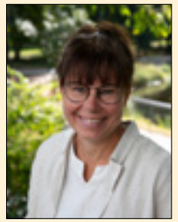
Du som är intresserad av ekologiska produktionsmetoder kan få inspiration och kunskap om hur du utvecklar din produktion i den riktningen. Du kan ta del av både kurser och rådgivningar om bland annat ekonomi, teknik och produktion.

STÄRKT KONKURRENSKRAFT

För att förbättra konkurrenskraften hos dig som har jordbruks- och trädgårdsföretag ordnar vi kurser för att ge dig möjlighet att öka effektiviteten och hållbarheten. Detta inkluderar kurser inom ekonomi och lönsamhet för att stödja utvecklingen av mer framgångsrika och hållbara företag.

EKOLOGISK PRODUKTION · STÄRKT KONKURRENS-KRAFT · FÖRBÄTTRAD DJURVÄLFÄRD · LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING · ETT RIKT ODLINGS-LANDSKAP

VI JOBBAR MED KURSER & RÅDGIVNING

MIA DAVIDSSON
010–224 15 17
mia.davidsson@lansstyrelsen.se

MARITHA HAMRIN
010–224 13 60
maritha.hamrin@lansstyrelsen.se

HELEN NILSSON
010–224 22 07
helen.m.nilsson@lansstyrelsen.se

ANNA STENBERG
010–224 16 43
anna.stenberg@lansstyrelsen.se

Saknar du någon kurs? Eller något ämne du skulle vilja läsa om?

Tipsa gärna!

Kristina Larsson 010-224 14 53
kristina.a.larsson@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Skåne

Foto: Maria Sandell, Länsstyrelsen Skåne